

ILMASTOTILINPÄÄTÖS 2022

KORSHOLM
MUSTASAARI

Mustasaaren kunta
Ilmastotilinpäätös 2022

Yksikkö
KOMU/1286/00.07/2020

Teksti:
Amanda Åkersten

Layout:
Amanda Åkersten

Käännös:
Mila Ulvinen

Hyväksytty
Kunnanhallitus 24.4.2023

Saatavilla kunnan verkkosivuilla/intrassa

SISÄLTÖ

1. Taustaa.....	1
2. Kunnan rakennusten lämmitys	1
3. Sähkönkulutus kunnan kiinteistöissä ja laitoksissa	2
4. Aurinkoenergian edistäminen	2
5. Tulevaisuuden toimistotilojen järkevä suunnittelu	3
6. Tuulivoiman edistäminen.....	4
8. Kevyen liikenteen väylien rakentaminen.....	5
9. Perusopetuksessa järjestetään teemapäiviä.....	5
10. Koulujen kestävän kehityksen työ järjestelmälliseksi.....	6
11. Kuntalaiset tietävät, miten toimitaan ilmastoviisaasti arjessa.....	7
12. Muut toimenpiteet	7
13. Tilastot.....	8

1. Taustaa

Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä ja maailman ensimmäinen fossiilivapaa hyvinvointiyhteiskunta. Työ kohti fossiilivapaata hyvinvointiyhteiskuntaa edellyttää suuria ponnistuksia niin julkisilta kuin yksityisiltäkin toimijoilta.

Mustasaaren kunnan ilmasto- ja energiastrategia vuosiksi 2021–2030 luo suuntaviivat työlle kohti päästövapaata yhteiskuntaa. Osallistumalla alueellisiin, valtakunnallisiin ja kansainvälisiin hankkeisiin, yhteistyöllä Vasekin ja yksityisten yritysten kanssa sekä sisäisellä, toimialarajat ylittävällä yhteistyöllä kunta voi saavuttaa johtavan roolin ilmasto- ja energia-asioiden edelläkävijäkuntana.

Ilmastotilinpäätöksessä käydään läpi kunnassa kuluneen vuoden aikana tehtyjä ilmastotoimenpiteitä. Toimenpiteiden lähtökohtana on kunnan ilmasto- ja energiastrategia ja siinä määritellyt strategian kohdat. Kuntia ei veloiteta tekemään ilmastotilinpäätöksiä. Mustasaari on kuitenkin päättänyt tehdä ilmastotilinpäätöksen nykyisen strategian kahtena ensimmäisenä vuonna.

2. Kunnan rakennusten lämmitys

Strategian kohta 2.1.2

On tehty kaksi päätöstä rivitaloista, joiden pääasiallinen lämmitysmuoto on nyt ilma-vesilämpöpumppu. Vanhat öljypolttimet on toistaiseksi jätetty paikoilleen, ja niitä voidaan käyttää energiankulutuksen huippujen aikana.

3. Sähkönkulutus kunnan kiinteistöissä ja laitoksissa

Strategian kohta 2.1.3

Kiinteistötoimi on laatinut listan energiansäästötoimenpiteistä. Lokakuussa järjestetyn energiansäästöviikon aikana informoitiin, miten sähköä voidaan säästää kunnan kiinteistöissä ja kotona. Mustasaaren kunta on myös päättänyt monista energiansäästötoimenpiteistä. Muun muassa katuvalaistuksen aika-asetuksia ja kiinteistöjen lämmitystä tarkistetaan. Myös kunnan koulujen ja päiväkotien aluevalaistusta on tarkistettu energian säästämiseksi.

4. Aurinkoenergian edistäminen

Strategian kohta 2.1.4

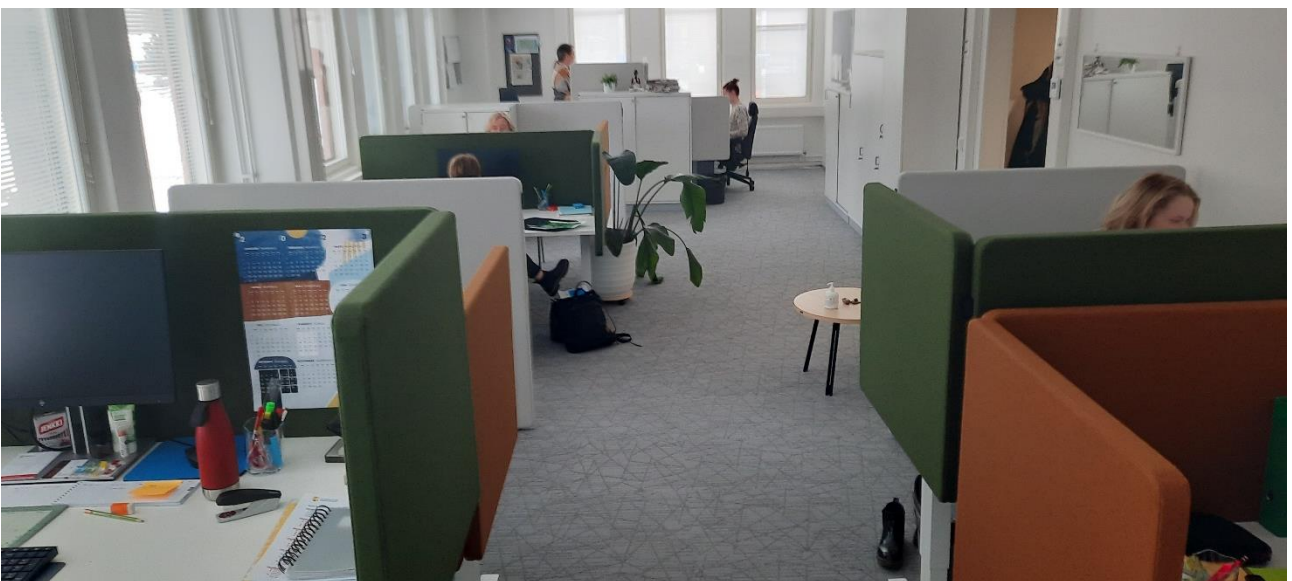
Virastotalon etelä- ja lounaispuolen vesikatolle on kesällä 2022 asennettu yhteensä 230 - 250 aurinkopaneelia, jotka tuottavat noin 80 MWh vuodessa. Aurinkopaneelien arvioidaan vähentävän hiilidioksidipäästöjä 41 000 kilogrammalla vuodessa.

5. Tulevaisuuden toimistotilojen järkevä suunnittelu

Strategian kohta 2.2.1

Sivistysosastolla on vuoden 2022 aikana kokeiltu joustavaa, avointa maisemakonttoria, jossa on yksittäisiä kiinteitä työpisteitä ja useita työpisteitä, jotka ovat useamman henkilön käytössä riippuen siitä, kuka työskentelee paikan päällä virastotalolla. Pandemian jälkeen monet ovat halunneet tehdä pääasiassa etätöitä, mikä on osaltaan mahdollistanut joustavat ratkaisut.

6. Tuulivoiman edistäminen

Strategian kohta 2.2.7

Kunta on mahdollistanut tuulivoimapuiston Merkkikalliolle, ja se on nyt otettu käyttöön. Tuulivoimalat on yhdistetty Finngridsin verkkoon, ja ne tuottivat sähköä jo testijakson aikana. Tuulivoimapuistossa on 15 tuulivoimalaa, joista 12 on Mustasaaren puolella. Kokonaiskorkeus on 240 metriä ja yhteenlaskettu teho 82,5 megawattia.

7. Kunnallisen joukkoliikenteen kehittäminen

Strategian kohta 2.4.2

Mustasaaren kunnan ja Vaasan kaupungin uusi alueellinen joukkoliikenne, Lifti, aloitti toimintansa 1.7. Uudistuksen myötä reittiä Sepänkylä–Kivihaka–Vaasan keskusta–Vaskiluoto ajavalle linjalle 6 tulee enemmän päivittäisiä vuoroja ja reittiä aletaan ajaa myös lauantaisin ja sunnuntaisin. Toinen uutuus on sekä Vaasassa että Mustasaassa toimivan Waltti-bussikortin käyttöönotto ja lähimaksun käyttömahdollisuus. Lintuvuoren yritysalueella työskentelevät ovat vuodesta 2022 alkaen voineet kulkea työmatkansa julkista liikennettä käyttäen.

8. Kevyen liikenteen väylien rakentaminen

Strategian kohta 2.4.5

Pyöräilyn ja kävelyn edistämishjelma on laadittu, ja se on hyväksytty yhdyskuntarakentamisen valiokunnassa. Työn laatimiseen on saatu liikenne- ja viestintävirasto Traficomien myöntämää liikkumisen ohjauksen valtionavustusta. Kunnan omana toimintana toteuttamien hankkeiden kiireellisyyslista ja arviointijärjestelmät on käsitelty yhdyskuntarakentamisen valiokunnassa. Hankkeet toteutetaan listan ja tarkoitukseen myönnettyjen varojen saatavuuden mukaan. Liikenteestä ja kuljetuksista muodostuu merkittäviä hiilidioksidipäästöjä ja muita saasteita, jotka vaikuttavat kielteisesti ilmastoon ja terveyteen. Tilastot osoittavat, että tieliikenne on kunnan suurin yksittäinen päästötekijä ja aiheuttaa noin kolmanneksen kunnan päästöistä. Kevyen liikenteen väyliä rakentamalla voidaan vähentää riippuvuutta autoliikenteeseen.

9. Perusopetuksessa järjestetään teemapäiviä

Strategian kohta 2.5.1

Mustasaaren kunta osallistui aktiivisesti Pohjanmaan kestävän kehityksen viikkoon 26.9.–2.10.2022. Viikon aikana järjestettiin esimerkiksi kestävän kehityksen tapahtuma yhteistyössä Stormossenin kanssa. Tapahtumassa oppilaat saivat testata lajittelutaitojaan ja pelata lajitteluteemaista mobiilipeliä. Päiväkodit ja koulut järjestivät viikon aikana myös omaa ohjelmaa, muun muassa roskien keräystä ja panostusta ruokahävikin vähentämiseen. Kestävän kehityksen viikolle osallistuminen toi näkyvyyttä sivistyspalvelujen tekemälle kestävän kehityksen työlle.

10. Koulujen kestävä kehityksen työ järjestelmälliseksi

Strategian kohta 2.5.3

Sivistyspalvelujen ilmastostrategiatyötä tehdään Hack the climate -hankkeena yhteistyössä oppilaiden ja opettajien kanssa. Kunta on saanut reilut 150 000 euroa hankevaroja Opetushallitukselta, Svenska folkskolans vännertiltä ja Svenska kulturfondeniltä. Hankkeen piiriin kuuluvat kaikki varhaiskasvatuksesta lukioon. Eri koulujen ja koulutusasteiden edustajista muodostettu opettajatiimi kokoaa materiaalin kaikkien koulujen käyttöön ja luo kestävä kehityksen opinpolun. Jokainen koulu muodostaa oman ilmastotiimin, jossa oppilailla on mahdollisuus perehtyä kestävä kehityksen asioihin. Jatkossa ilmastotiimit kokoontuvat säännöllisesti yhteisiin niin kutsuttuihin hackathon-tapaamisiin ratkaisemaan paikallisia ilmastohaasteita yhteistyössä yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Hankkeeseen kuuluu myös henkilöstön osaamisen kehittäminen.

Kuva: Sonja Finholm

11. Kuntalaiset tietävät, miten toimitaan ilmastoviisaasti arjessa

Strategian kohta 2.5.2

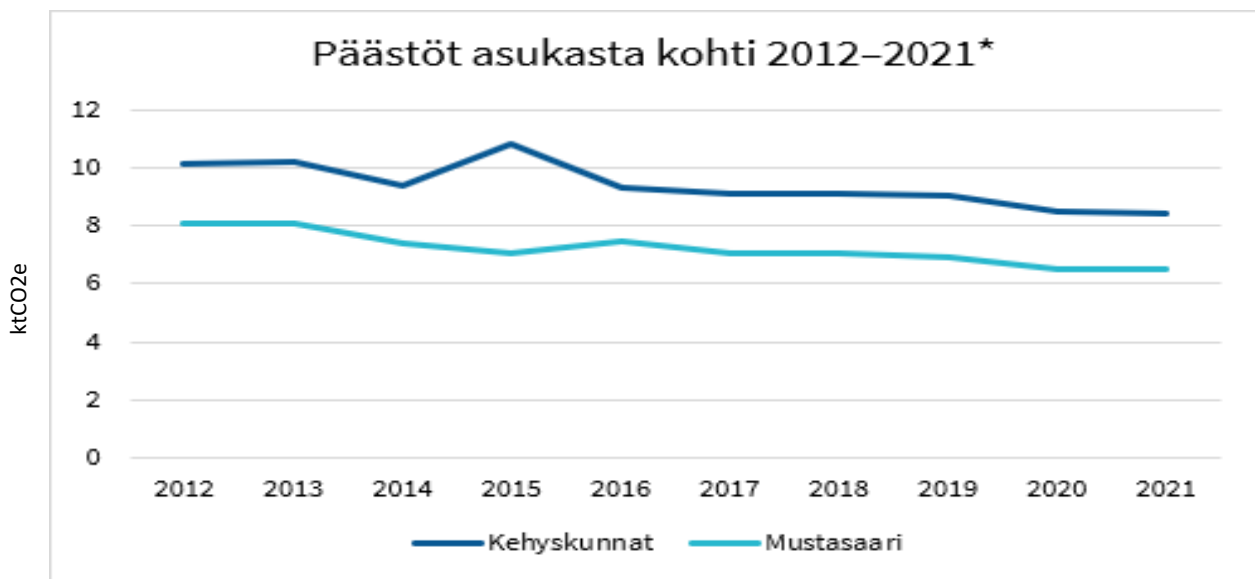
Mustasaaren aikuisopisto järjestää säännöllisesti kursseja kestävästä kehityksestä. Ilmasto- ja energiastrategiassa määritelty tavoite on, että aikuisopisto järjestää vuosittain kymmenen teemaa käsittelevää kurssia. Tavoite saavutettiin vuonna 2022 kirkkaasti, kun teemaa sivuavia kursseja järjestettiin kokonaista 39.

12. Muut toimenpiteet

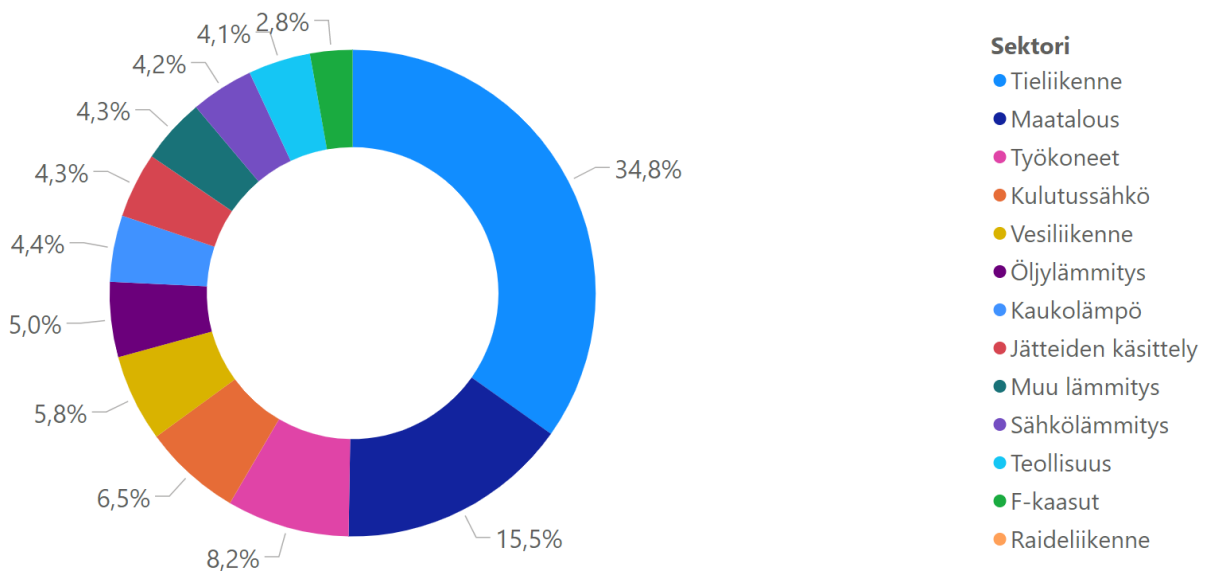
- ✓ Noin puolet kiertotaloudelle tarkoitettua 12 tontista on varattu.
- ✓ Westenergyn alueen asemakaavamuutoksen laatiminen synteettisen metaanin tuotannon mahdollistamiseksi on aloitettu. Synteettisen metaanin valmistuksessa otetaan talteen hiilidioksidia.
- ✓ Kotouttamistoiminta käyttää asuntojen sisustamiseen pitkälti kierrätysmateriaaleja.
- ✓ Vapaa-aika ja kulttuuri lainaa kouluille ja päiväkodeille urheilutarvikkeita, ja kirjastolla on liikuntakirjasto yksityishenkilöille; suosituimpia ovat keppihevoseet, keppihevosesteet ja padelmailat.
- ✓ Kouluille ja päiväkodeille on perustettu lainauspooli, josta voi varata esimerkiksi robotteja ja VR-laitteita.
- ✓ Mustasaari osallistui valtakunnalliseen Kilometrikisa-pyöräilykampanjaan 1.–22.9.
- ✓ Kiinteistöstrategia on työn alla. Strategiassa esitellään kiinteistömassaan ja sektorien väliseen yhteistyöhön liittyviä tavoitteita. Siinä on myös jaoteltu kaikki kunnan kiinteistöt viiteen kategoriaan.

13. Tilastot

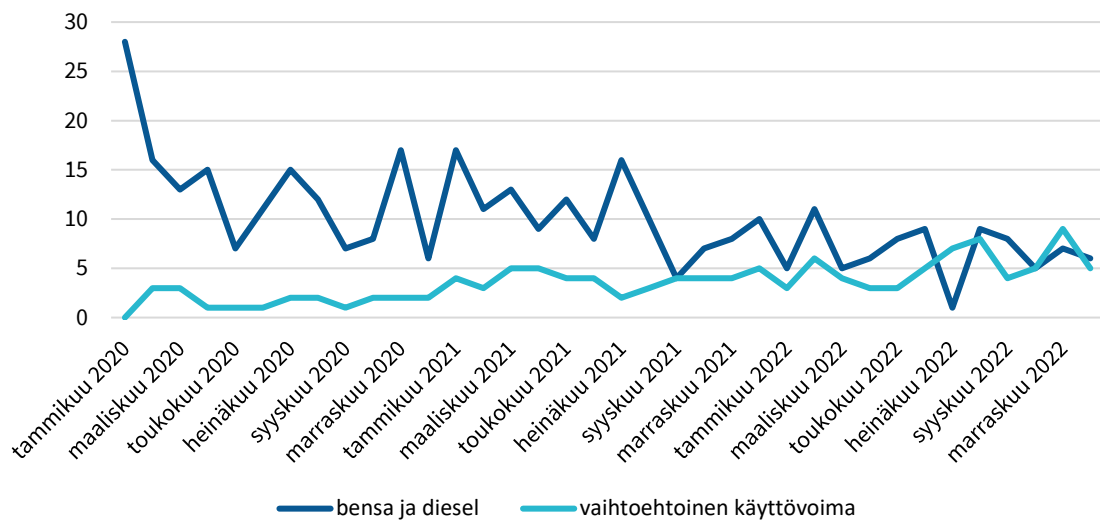
Mustasaaren hiilidioksidipäästöt asukasta kohti on laskenut 19 prosentilla verrattuna vuoteen 2012. Mustasaaren hiilidioksidipäästöt asukasta kohti ovat suhteellisen matalalla tasolla.

Eri sektoreiden ktCO2e-osuudet Mustasaaren päästöistä vuonna 2021

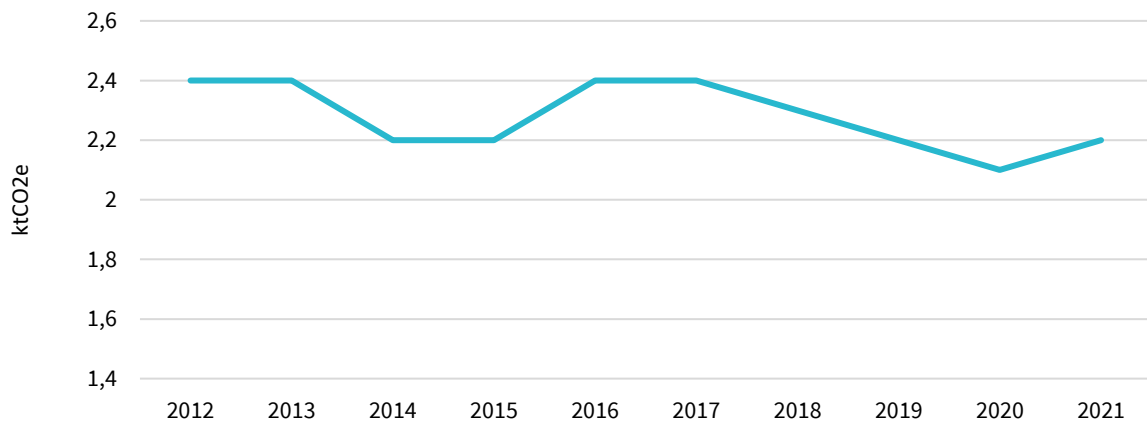

Tieliikenne on Mustasaaren päästöeristä suurin, 34,8 prosenttia. Ensirekisteröityjen hybridi- ja sähköautojen määrä ohitti ensirekisteröityjen bensa- ja dieselautojen määrän parissa kuukaudessa vuonna 2022. Liikenteen päästöjen vähentämiseksi olisi tärkeää nopeuttaa autokannan uudistamista. Tällä hetkellä autokanta uusiutuu hitaasti.

Ensirekisteröityjen autojen määrä käyttövoiman mukaan tammikuu 2020–marraskuu 2022

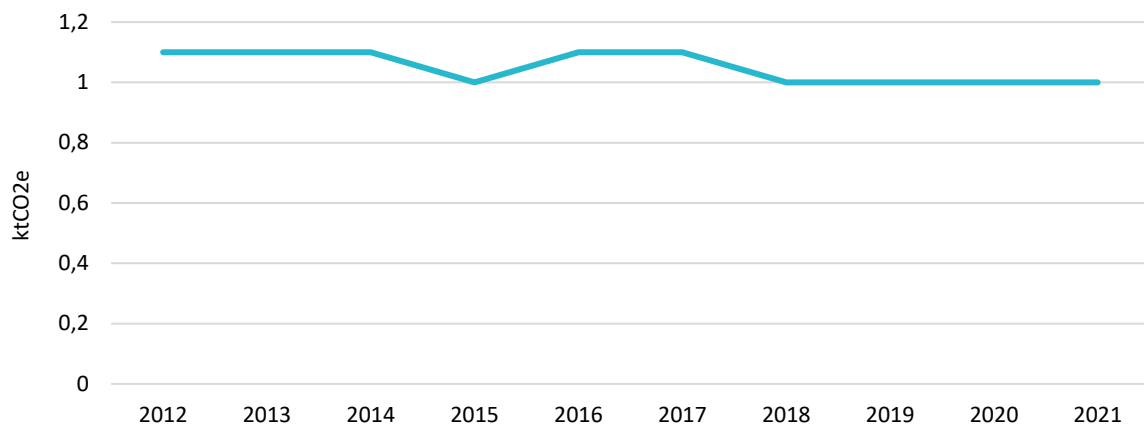

Tieliikenteestä aiheutuvien päästöjen määrä asukasta kohti Mustasaaressa 2012–2021

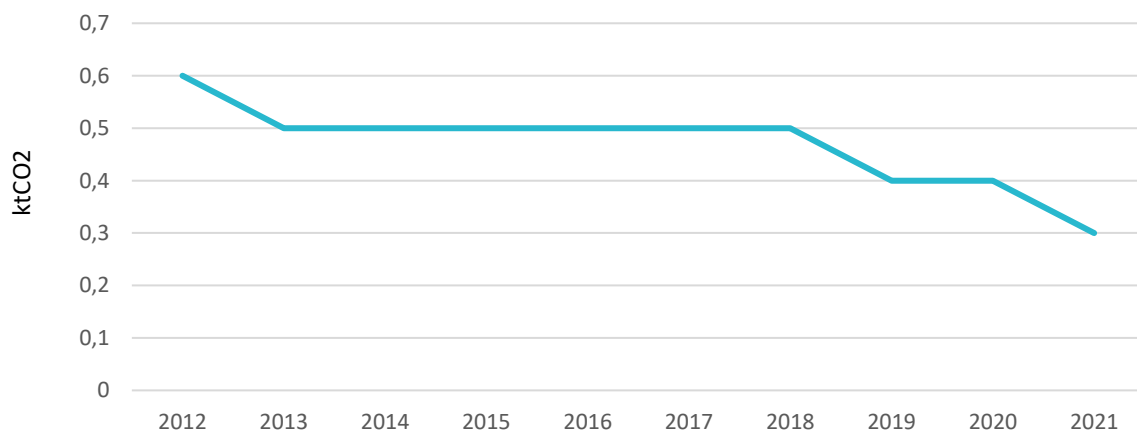
Tieliikenne on edelleen Mustasaaren suurin hiilidioksidipäästöjen lähde, ja päästöjen määrä on edelleen suurilta osin samalla tasolla kuin vuonna 2014 ja 2015. Toiseksi suurin päästöjen lähde Mustasaaressa on maatalous.

Maatalouden aiheuttamat päästöt asukasta kohti Mustasaarella 2012–2021

Maataloussektorin päästöt ovat vähentyneet 10 viime vuoden aikana, mutta vain vähän. Tieliikenteen tavoin myös maatalouden päästöt olivat vuonna 2021 käytännössä samalla tasolla kuin vuonna 2015.

Öljylämmityksen aiheuttamat päästöt asukasta kohti Mustasaarella 2012–2021

Öljylämmityksen aiheuttamat päästöt asukasta kohti olivat 50 prosenttia pienemmät vuonna 2021 verrattuna vuoteen 2012. Samaan aikaan sähkölämmityksen aiheuttamat päästöt asukasta kohti ovat pienentyneet 40 prosenttia.

Mustasaaren kunta
2023

* Läpikulkuliikenteestä muodostuvat päästöt vuonna 2021 puuttuvat tilastoista. Jotta vertailu aiempiin vuosiin olisi mahdollista, vuoden 2021 päästöarvoihin on lisätty läpikulkuliikenteen aiheuttamat päästöt vuonna 2020.

KORSHOLM
MUSTASAARI